

Державний торговельно-економічний університет
ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

Відділення харчових технологій та сфери обслуговування
Циклова комісія харчових технологій, готельно-ресторанної справи та туризму

Супрун Андрій Іванович

КУРСОВА РОБОТА

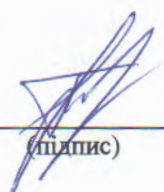
**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАДАННЯ
ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В ХМЕЛЬНИЧЧИНІ**

Навчальна дисципліна «Дизайн і технології надання туристичних послуг»

**Ступінь освіти «фаховий молодший бакалавр»,
Спеціальність 242 Туризм і рекреація,
Освітньо-професійна програма «Туристичне обслуговування»,
група ТР-23
Галузь знань 24 Сфера обслуговування**

Науковий керівник:
Гібкін Кирило Романович,
викладач

Керівник,

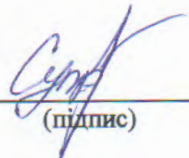
(підпис)

ДОПУЩЕНО ДО ЗАХИСТУ

Кирило ГІБКІН

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач

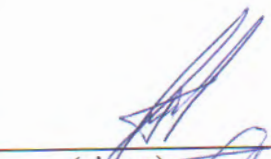

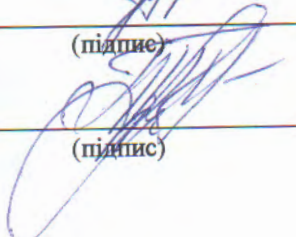
(підпис)

Андрій СУПРУН

Підсумкова оцінка: 80/100 (літера / балів)

Члени комісії з захисту:

(підпис)

(підпис)

Кирило ГІБКІН

Катерина ТЮРИНА

Державний торговельно-економічний університет
ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

Відділення харчових технологій та сфери обслуговування
Циклова комісія харчових технологій, готельно-ресторанної справи та туризму

ЗАВДАННЯ НА КУРСОВУ РОБОТУ

з навчальної дисципліни «Дизайн і технології надання туристичних послуг»

здобувачу ступеня освіти «фаховий молодший бакалавр»
спеціальності 242 Туризм і рекреації, освітньо-професійна програма
«Туристичне обслуговування»,
групи ТР-23

Супруна Андрія Івановича

1. **Тема роботи** : СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАДАННЯ
ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ В ХМЕЛЬНИЧЧИНІ

2. **Термін подання завершеної роботи до циклової комісії** – 20.11.2024 р.

3. **Бачок виконання роботи**

Назва етапів виконання або структурних елементів роботи	Дата закінчення
Вибір теми курсової роботи	28.09.2024 р.
Розділ 1	30.10.2024 р.
Розділ 2	15.11.2024 р.
Подання на перевірку науковому керівнику	20.11.2024 р.

Завдання видав

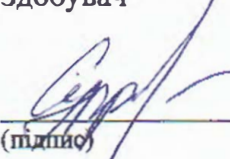
Керівник,

Кирило ГІБКІН
(підпис)

« 28 » 09 2024 р.

Завдання отримав

Здобувач

Андрій СУПРУН
(підпис)

« 28 » 09 2024 р.

ЗМІСТ

Вступ.....	5
Розділ 1 Туристичний потенціал ареалу дестинації Хмельниччини.....	7
1.1 Географічне положення Хмельниччини	7
1.2 Туристичні ресурси та інфраструктура Хмельниччини.....	7
Розділ 2. Проект інноваційного туру	11
2.1 Маршрут інноваційного туру.....	11
2.2 Програма інноваційного туру.....	12
Висновки.....	15
Список використаних джерел.....	17

ВСТУП

Сучасний стан розвитку туристичної галузі є важливим чинником економічного зростання регіонів України. Хмельниччина, як регіон з багатою історико-культурною спадщиною та значним природним потенціалом, має усі передумови для розвитку туризму. Зростаючий інтерес до внутрішнього туризму в Україні підкреслює необхідність розробки нових туристичних продуктів та вдосконалення існуючих послуг. Водночас галузь стикається з численними викликами, такими як недостатній рівень розвитку туристичної інфраструктури, відсутність інноваційних рішень та недостатня клієнтоорієнтованість сервісу.

Попри значні наукові дослідження, що висвітлюють аспекти розвитку туризму в Україні, дослідження Хмельниччини залишаються недостатньо комплексними. Це визначає потребу у подальшому вивченні регіонального туристичного потенціалу та розробці рекомендацій для покращення надання послуг у цій сфері.

Мета дослідження.

Дослідити сучасний стан туристичних послуг у Хмельницькій області, визначити перспективи їх розвитку та розробити пропозиції для вдосконалення туристичного обслуговування.

Завдання дослідження.

1. Провести аналіз туристичного потенціалу Хмельниччини.
2. Оцінити стан туристичної інфраструктури в регіоні.
3. Розробити інноваційний туристичний маршрут із врахуванням сучасних тенденцій у галузі.
4. Визначити стратегії вдосконалення туристичних послуг для залучення нових споживачів.

Об'єкт дослідження.

Технології надання туристичних послуг у Хмельницькій області.

Предмет дослідження.

Стан та перспективи розвитку туристичних послуг у регіоні, зокрема аналіз туристичної інфраструктури та пропозиції щодо вдосконалення обслуговування.

Методи дослідження.

Для досягнення поставлених завдань використовувалися такі методи:

- аналітичний – для вивчення літературних джерел;
- статистичний – для аналізу показників розвитку туристичної інфраструктури;
- порівняльний – для оцінки туристичних послуг Хмельниччини у контексті інших регіонів України;
- метод моделювання – для розробки інноваційного туристичного маршруту.

Наукова новизна.

У дослідженні вперше запропоновано інноваційний туристичний маршрут, що враховує сучасні тенденції туризму та потреби споживачів. Удосконалено підходи до оцінки туристичного потенціалу регіону з акцентом на розвиток його унікальних переваг.

Практичне значення.

Результати дослідження можуть бути використані туристичними підприємствами для розробки нових маршрутів, органами місцевого самоврядування – для створення стратегії розвитку туризму в регіоні, а також для підвищення конкурентоспроможності туристичних послуг Хмельниччини на внутрішньому ринку.

РОЗДІЛ 1.

ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ АРЕАЛУ ДЕСТИНАЦІЇ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ

1.1 Географічне положення Хмельниччини

Хмельницька область, розташована у західній частині України, є одним із регіонів із високим туристичним потенціалом. Регіон межує із Тернопільською, Рівненською, Вінницькою, Чернівецькою та Житомирською областями, що сприяє інтеграції в загальнонаціональні туристичні маршрути. Центром області є місто Хмельницький, яке виконує функцію адміністративного, економічного та культурного осередку [1].

Регіон охоплює площу близько 20,6 тис. км², що становить приблизно 3,4% від загальної території України. Хмельниччина має добре розвинену річкову мережу, серед яких найбільшими є Дністер, Південний Буг та Збруч [2]. Ці водні артерії забезпечують не лише природний ландшафт, а й створюють умови для розвитку рекреаційного туризму. Ландшафт регіону переважно рівнинний, із наявністю пагорбів, що надає унікальної мальовничості території.

Клімат Хмельницької області є помірно континентальним, що сприяє комфортним умовам для подорожей у будь-яку пору року. Середня температура влітку становить +18-22 °С, а взимку коливається в межах -3-5 °С. Такий кліматичний режим дозволяє розвивати як літній, так і зимовий види туризму, включаючи екотури, сплави на річках, пішохідні маршрути та історичні екскурсії [3]. Завдяки вигідному географічному розташуванню та природним ресурсам регіон має значний потенціал для розширення туристичної інфраструктури.

1.2 Туристичні ресурси та інфраструктура Хмельниччини

Хмельниччина є багатим на культурно-історичні пам'ятки регіоном, який приваблює туристів як з України, так і з-за кордону. Унікальні архітектурні

ансамблі, замки, старовинні храми та монастирі створюють основу для розвитку культурно-пізнавального туризму. Серед найбільш відомих об'єктів — Кам'янець-Подільська фортеця, Меджибізький замок, а також численні сакральні споруди, такі як Свято-Троїцький монастир та костел святого Йосипа [4].

Природні ресурси регіону також є важливим елементом його туристичної привабливості. Особливу увагу заслуговують Дністровський каньйон, Подільські Товтри та Національний природний парк «Подільські Товтри», які є популярними серед любителів екотуризму та активного відпочинку. Крім того, регіон багатий на мінеральні джерела, що створює умови для розвитку оздоровчого та рекреаційного туризму.

Туристична інфраструктура Хмельницької області включає:

- Мережу готелів, мотелів та хостелів різного рівня комфорту, розташованих як у містах, так і в сільській місцевості.
- Систему ресторанів, кафе та закладів громадського харчування, які пропонують як традиційні українські страви, так і сучасну кухню.
- Транспортні вузли, які забезпечують зв'язок із великими містами України, зокрема залізничні та автобусні маршрути.
- Об'єкти дозвілля, такі як музеї, театри, культурні центри, а також екскурсійні агентства, що пропонують широкий спектр послуг.

Попри значний потенціал, розвиток туристичної інфраструктури регіону має і певні недоліки, серед яких:

- Недостатня транспортна доступність до віддалених об'єктів, зокрема природних пам'яток [5].
- Відсутність сучасних туристичних центрів із інформаційним супроводом, що обмежує можливості для іноземних туристів.
- Обмежена кількість якісного готельного фонду у сільській місцевості, що знижує привабливість регіону для багатоденних турів.

Подолання цих викликів може сприяти підвищенню туристичного потоку та конкурентоспроможності Хмельниччини як туристичного регіону.

Основними конкурентними перевагами Хмельницької області є:

- унікальні історико-культурні об'єкти світового рівня;
- різноманітність природних ресурсів;
- потенціал для розвитку зеленого туризму та активного відпочинку.

Серед основних проблем можна виокремити

- недостатню популяризацію туристичних маршрутів;
- низький рівень цифровізації туристичних послуг;
- слабку інтеграцію регіону у міжнародний туристичний ринок.

Хмельниччина щорічно приваблює тисячі туристів, які цікавляться історичною та культурною спадщиною регіону. За даними Головного управління статистики, у 2022 році область відвідали понад 250 тисяч туристів. Із них 65% становили внутрішні туристи, а 35% — іноземні. Основними країнами-донорами є Польща, Німеччина та Литва [6].

Протягом останніх п'яти років спостерігається позитивна динаміка зростання туристичних потоків у регіоні. Так, у 2018 році Хмельниччину відвідало близько 180 тисяч туристів, що на 38% менше, ніж у 2022 році [7]. Зростання кількості туристів можна пояснити підвищеним інтересом до культурної спадщини регіону, розвитком інфраструктури та активним просуванням туристичних маршрутів на національному та міжнародному рівнях.

Внутрішні туристи переважно подорожують у межах регіону з метою культурного та екологічного туризму. Найпопулярнішими місцями відвідування залишаються Кам'янець-Подільська фортеця, Меджибізький замок та Дністровський каньйон. Більшість внутрішніх туристів обирають дводенні або триденні тури, які включають екскурсії, дегустації місцевої кухні та активний відпочинок на природі.

Іноземні туристи зазвичай зупиняються на більш тривалій період, що дозволяє їм відвідати більшу кількість пам'яток. Польські туристи часто цікавляться історичними зв'язками між двома країнами, тому віддають перевагу відвідуванню замків та історичних музеїв. Німецькі туристи відзначають високий рівень організації турів, а також природну красу регіону. Туристи з Литви відзначають доступність регіону та тепле прийняття місцевих жителів.

Особливе місце в розвитку туризму займають фестивалі та культурні заходи. Наприклад, фестиваль середньовічної культури у Кам'янці-Подільському щорічно приваблює тисячі відвідувачів, з яких близько 20% — іноземці. Такі заходи стимулюють розвиток локальної економіки, зокрема в секторі готельно-ресторанного бізнесу та транспорту [8].

Окрім цього, пандемія COVID-19 вплинула на структуру туристичних потоків. У 2020–2021 роках спостерігалось значне зниження кількості іноземних туристів, що компенсувалося збільшенням внутрішнього туризму [9]. Це сприяло популяризації регіональних маршрутів та стимулювало місцевий бізнес адаптувати свої послуги для українських мандрівників [10].

Таким чином, Хмельниччина демонструє стабільний розвиток туристичної галузі, що базується на багатій культурній спадщині, природних атракціях та активній промоції регіону. Надалі важливим завданням залишається залучення іноземних туристів та подальше вдосконалення інфраструктури.

РОЗДІЛ 2. ПРОЄКТ ІННОВАЦІЙНОГО ТУРУ

2.1 Маршрут інноваційного туру

Запропонований тур має назву «Хмельниччина крізь століття». Його головна ідея — поєднання культурно-історичних та природних атракцій із сучасними інтерактивними елементами, такими як доповнена реальність і квести. Тур розрахований на групи від 10 до 20 осіб, тривалість — 4 дні.

Інноваційний тур «Хмельниччина крізь століття» створений для знайомства туристів із багатою історією, культурою та природними перлинами Хмельницької області. Маршрут поєднує традиційні туристичні атракції з інтерактивними елементами, які забезпечують сучасний і захопливий досвід для учасників. Тур розрахований на 5 днів і включає огляд ключових визначних місць регіону, відвідування історичних пам'яток, природних об'єктів, а також участь у майстер-класах та інтерактивних заходах.

Маршрут інноваційного туру "Хмельниччина крізь століття" розроблений для забезпечення комфортного пересування між основними локаціями, враховуючи логістичні та часові особливості регіону. Тур включає такі основні етапи подорожі:

- День 1: Відправлення з міста Хмельницький вранці. Подорож автобусом до Кам'янця-Подільського (~100 км). Після відвідування історичних об'єктів і участі в запланованих заходах повернення до Хмельницького ввечері. Трансфер до Кам'янця-Подільського.

- День 2: Ранковий виїзд з Хмельницького до Меджибожа (~30 км), потім короткий трансфер до Летичева (~20 км) для огляду визначних пам'яток. Повернення до Хмельницького в другій половині дня.

- День 3: Виїзд із Хмельницького рано вранці до Дністровського каньйону (~120 км). Проведення активностей на природі з подальшим поверненням у місто.

- День 4: Оглядова частина в місті Хмельницький без виїздів за його межі.

Маршрут «Хмельниччина крізь століття» поєднує унікальні історичні, культурні та природні атракції, що дозволяє туристам зануритися у багатогранний

світ Хмельницької області. Інтеграція сучасних технологій і активних заходів забезпечує не лише пізнавальний, але й емоційно насичений відпочинок. Цей тур має потенціал для популяризації регіону серед внутрішніх і міжнародних туристів, сприяючи його соціально-економічному розвитку.

2.2 Програма інноваційного туру

День 1. Кам'янець-Подільський — місто фортець:

- Ранковий збір групи в місті Хмельницький.
- Трансфер до Кам'янця-Подільського.
- Відвідування Кам'янець-Подільської фортеці. Екскурсія із використанням VR-технологій.
- Обід у ресторані з традиційною подільською кухнею.
- Прогулянка історичним центром міста. Участь у квесті «Знайди скарби Кам'янця».

День 2. Меджибіж та Летичів:

- Відвідування Меджибізького замку. Лекція-екскурсія на тему «Історія Поділля в період Литовського князівства».
- Обід у кафе з автентичними стравами.
- Екскурсія Летичівським замком і місцевими храмами.

День 3. Природні дива Хмельниччини:

- Подорож до Дністровського каньйону. Сплав на каяках.
- Пікнік на природі з дегустацією місцевих продуктів.
- Фотосесія на оглядових майданчиках каньйону.

День 4. Фінал у місті Хмельницький:

- Вільний час для шопінгу на місцевих ринках.
- Відвідування краєзнавчого музею.
- Закриття туру: спільна вечеря в ресторані з фольклорним шоу.

Проживання: 1200 грн (3 ночі у комфортних умовах).

- Розраховано на базі 2-місного розміщення в готелях середнього класу.

- Вартість враховує знижки для групових бронювань.

Харчування: 1000 грн.

- Сніданки включені у вартість проживання.
- Обіди та вечері організовані у закладах із місцевою кухнею.
- Орієнтовна вартість одного прийому їжі — 150-200 грн.

Трансфери: 800 грн.

- Перевезення здійснюється сучасним автобусом на 20 осіб.
- Вартість враховує витрати на паливе та послуги водія.

Експерсії та додаткові послуги: 700 грн.

- До цієї категорії входять: оренда обладнання для квестів, використання VR-технологій, оплата послуг гідів.

Страховання: 200 грн.

- Страхівка покриває медичні витрати та ризики, пов'язані з активними видами відпочинку (наприклад, сплав на каяках).

Адміністративні витрати: 150 грн.

- Організація туру, комунікація із постачальниками послуг, реклама.

Резервний фонд: 150 грн.

- Передбачений для покриття непередбачених витрат, таких як затримки транспорту або додаткові послуги для клієнтів.

Загальна вартість туру на одну особу: 4200 грн.

Деталізація витрат для групи з 20 осіб:

- Проживання: 24 000 грн.
- Харчування: 20 000 грн.
- Трансфери: 16 000 грн.
- Експерсії: 14 000 грн.
- Страховання: 4 000 грн.
- Адміністративні витрати: 3 000 грн.
- Резервний фонд: 3 000 грн.

Загальна сума витрат для групи: 84 000 грн.

Прибутковість туру:

Тур продається за ціною 4200 грн з людини. Для групи з 20 осіб загальна виручка складе 84 000 грн, що відповідає собівартості туру. Це дозволяє забезпечити якість послуг і доступність цін. У майбутньому, залежно від попиту, можливо запровадити преміум-пакети з додатковими послугами.

ВИСНОВКИ

У результаті виконання курсової роботи було проведено аналіз туристичного потенціалу Хмельницької області, визначено основні проблеми та перспективи розвитку туристичних послуг у регіоні. Область має значний туристичний потенціал завдяки багатій культурно-історичній спадщині, мальовничим природним ландшафтам та розвиненій інфраструктурі. Особливу увагу приділено дослідженню таких визначних об'єктів, як Кам'янець-Подільський історико-культурний заповідник, Національний природний парк «Подільські Товтри» та численні архітектурні пам'ятки регіону.

У ході роботи було розроблено інноваційний туристичний продукт, що поєднує культурно-історичні та природні атракції з сучасними інтерактивними елементами, такими як використання технологій доповненої реальності, організація інтерактивних екскурсій та майстер-класів, спрямованих на залучення різних вікових груп туристів. Цей підхід дозволяє не тільки зберегти унікальну спадщину регіону, але й популяризувати її серед молоді та іноземних відвідувачів.

У роботі також проаналізовано основні проблеми розвитку туризму в Хмельницькій області, зокрема недостатню кількість сучасних закладів розміщення, недосконалість транспортної інфраструктури, відсутність систематизованої рекламної кампанії та обмежену інтеграцію інноваційних технологій у туристичні послуги. На основі цього запропоновано практичні рекомендації, спрямовані на вдосконалення туристичного обслуговування, зокрема: покращення якості інфраструктури, розробку маркетингових стратегій, орієнтованих на внутрішній та міжнародний ринки, створення умов для розвитку еко- та агротуризму, а також проведення тренінгів для місцевих гідів.

Практичні рекомендації можуть бути використані для підвищення конкурентоспроможності регіону на туристичному ринку, залучення нових споживачів, стимулювання місцевої економіки та забезпечення сталого розвитку туризму в області. Отримані результати курсової роботи підтверджують, що Хмельницька область має всі передумови для успішного розвитку туризму за умови реалізації комплексного підходу до розв'язання існуючих проблем.

CONCLUSIONS

As a result of the coursework, an analysis of the tourism potential of the Khmelnytskyi region was conducted, the main problems and prospects for the development of tourism services in the region were identified. The region has significant tourism potential due to its rich cultural and historical heritage, picturesque natural landscapes and developed infrastructure. Particular attention was paid to the study of such notable objects as the Kamianets-Podilskyi Historical and Cultural Reserve, the National Nature Park "Podilski Tovtry" and numerous architectural monuments of the region.

During the work, an innovative tourist product was developed that combines cultural, historical and natural attractions with modern interactive elements, such as the use of augmented reality technologies, the organization of interactive excursions and master classes aimed at attracting different age groups of tourists. This approach allows not only to preserve the unique heritage of the region, but also to popularize it among young people and foreign visitors.

The work also analyzes the main problems of tourism development in the Khmelnytskyi region, in particular, the insufficient number of modern accommodation facilities, the imperfection of transport infrastructure, the lack of a systematic advertising campaign and the limited integration of innovative technologies into tourism services. Based on this, practical recommendations are proposed aimed at improving tourism services, in particular: improving the quality of infrastructure, developing marketing strategies focused on domestic and international markets, creating conditions for the development of eco- and agrotourism, as well as conducting trainings for local guides.

Practical recommendations can be used to increase the competitiveness of the region in the tourism market, attract new consumers, stimulate the local economy and ensure sustainable development of tourism in the region. The results of the course work confirm that the Khmelnytskyi region has all the prerequisites for the successful development of tourism, provided that an integrated approach is implemented to solve existing problems.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристичні ресурси України: методологія та методи аналізу, термінологія, районування / О. О. Бейдик. – Київ: ВПЦ «Київський університет», 2020. – 500 с.
2. Пивовар Є. В. Економіка туристичного бізнесу / Є. В. Пивовар, Н. І. Хобта. – Київ: Центр учбової літератури, 2020. – 280 с.
3. Андреєва Г. М. Туристичний потенціал регіонів України / Г. М. Андреєва. – Одеса: Астропринт, 2019. – 310 с.
4. Ліпич Л. Г. Туризм: теорія та практика / Л. Г. Ліпич, О. М. Тихонович. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. – 320 с.
5. Діденко Л. Л. Економіка і організація туристичної діяльності / Л. Л. Діденко, Т. В. Петренко. – Київ: Знання, 2018. – 256 с.
6. Черниш І. М. Розробка туристичних маршрутів: навчальний посібник / І. М. Черниш. – Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2020. – 210 с.
7. Статистичний збірник: Туризм в Україні у 2021 році / Державна служба статистики України. – Київ: Держстат, 2022. – 94 с.
8. Шевченко В. І. Туризм і гостинність: підручник / В. І. Шевченко. – Київ: Знання, 2017. – 384 с.
9. Сафронов К. А. Інноваційний туризм: теорія і практика / К. А. Сафронов. – Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2021. – 245 с.
10. Дорошенко С. І. Регіональні аспекти розвитку туризму в Україні / С. І. Дорошенко, О. В. Кириченко. – Харків: ХНТУСГ, 2020. – 198 с.